

Juryrapport NSV-dissertatieprijs 2015

Uit te spreken op 26 november 2015 door de voorzitter van de jury, prof. dr. Ton Bevers

De Nederlandse Sociologische Vereniging NSV bekroont eenmaal per twee jaar de beste sociologische dissertatie die in de twee voorafgaande jaren aan een Nederlandse universiteit is verdedigd. Daartoe nodigt zij elk van de opleidingen Sociologie uit, de haars inziens beste dissertatie voor te dragen, verdedigd aan de eigen universiteit. Voor de jaren 2013 en 2014 waren de volgende zeven dissertaties voorgedragen:

Ozan Aksoy (2013) *Essays on social preferences and beliefs in non-embedded social dilemmas*. Universiteit Utrecht.

Friso van Houdt (2014) *Governing citizens. The government of citizenship, crime and migration in the Netherlands*. Erasmus Universiteit Rotterdam.

Gijs Huitsing (2014) *A social network perspective on bullying*. Rijksuniversiteit Groningen.

Marloes de Lange (2013) *Causes and consequences of employment flexibility among young people. Recent developments in the Netherlands and Europe*. Radboud Universiteit Nijmegen.

Henk van Mierlo (2014) *Tabakswerkers, landbouwers en patroons. Ondernemersmacht en arbeiderskracht in een industrialiserende gemeenschap. Valkenswaard 1850-1920*. Universiteit van Tilburg.

Marieke Slotman (2014) *Soulmates. Reinvention of ethnic identification among higher educated second generation Moroccan and Turkish Dutch*. Universiteit van Amsterdam.

Bianca Suanet (2013) *Societal dynamics and older adults' social functioning*. Vrije Universiteit Amsterdam.

Op verzoek van de NSV heeft een jury van drie emeriti hoogleraren: prof.dr. Anneke van Doorne-Huiskens, prof.dr. Jaap Dronkers en mijzelf, prof. dr. Ton Bevers, zich over de voorgedragen dissertaties gebogen. De jury was vrij in haar keuze van criteria voor de beste dissertatie. Ze was het onderling eens over het belang van theoretische, empirische alsook maatschappelijke relevantie.

De jury was verheugd over de variëteit van de proefschriften. Er waren onder meer een wiskundig-speltheoretische studie, een historisch-sociografische, een netwerktheoretische en een sociologisch-essayistische. Ook methodisch was er veel verschillends te beleven. De kwaliteit van het werk was daarbij steeds hoog. Afgaande op deze dissertaties staat het sociologisch onderzoek in Nederland er zeer goed voor.

Ook verheugde het de jury dat weliswaar slechts één dissertatie in het Nederlands was geschreven maar dat *alle* dissertaties, dus ook de zes Engelstalige, gebaseerd waren op Nederlandse data. De vrees dat publiceren in het Engels ten koste zou gaan van aandacht voor de Nederlandse samenleving werd door deze zeven dissertaties ontkracht.

Gezien de hoge kwaliteit van de dissertaties heeft de jury overwogen om behalve de dissertatieprijs ook twee of drie eervolle vermeldingen toe te kennen. De níet bekroonde of eervol vermelde dissertaties zouden daardoor echter ten onrechte worden geëvalueerd. De jury heeft er daarom van afgezien.

Bij alle variëteit en kwaliteit – en variëteit ván kwaliteit – sprong één dissertatie er voor alle juryleden uit: *Soulmates – Reinvention of ethnic identification among higher educated second generation Moroccan and Turkish Dutch* van Marieke Slootman. Op basis van survey-data en diepte-interviews (*mixed methods*) onderzocht zij hoe maatschappelijk succesvolle, opwaarts mobiele Marokkaanse en Turkse Nederlanders hun etnische identiteit ‘heruitvinden’. Zij voelen zich zowel Marokkaans of Turks als Nederlands. “Dit weerlegt de aanname,” schrijft Slootman, “dat etnische en nationale identificaties elkaar uitsluiten.” Succesvolle Marokkaanse en Turkse Nederlanders voelen zich dóór hun succes als volwaardige Nederlanders geaccepteerd en ze ontnemen daaraan het zelfvertrouwen om óók hun minderheidsidentiteit naar voren te brengen. Interessant genoeg fungeert de universiteit daarbij als een ontmoetingsplaats met anderen die in dezelfde positie verkeren: de *soulmates* uit Slootmans titel. De universiteit (of de filmacademie, of de theaterschool) is broedplaats voor de heruitvinding van identiteit. “Ik ben een Nederlander, ik ben heel trots met Marokkaans bloed, ik ben Moslim en ik heb een fokking Gouden Kalf in mijn hand” – zo citeert Slootman acteur en Gouden-Kalfwinnaar in 2011 Nasrdin Dchar.

Slootmans dissertatie verrijkt en verdiept ons inzicht in lange-termijnprocessen van immigratie en integratie. Het is een knap opgezet onderzoek, soepel uitgevoerd, subtiel geïnterpreteerd, uitmondend in evenwichtige conclusies en met liefde opgeschreven. Zoals een van de juryleden zei: van alle zeven dissertaties “tintelt” dit boek het meest.

De jury was unaniem in haar oordeel dat de NSV-Dissertatieprijs 2015 moet gaan naar Marieke Slootman. Ik verzoek haar om de prijs in ontvangst te komen nemen.

*